ISSN 2078-6115. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2026. Випуск 70.
Visnyk of the Lviv University. Series Economics. 2026. Issue 70.

DOI: http://dx.doi.org/10.30970/ves.2026.70.0.7024

УДК 330.4:658.1:005.52(477)
JEL: C53, G32, M21, D22

ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Зоряна Артим-Дрогомирецька[1], Володимир Вовк[2], Мирослав Дацко[3]

[1,2,3]Львівський національний університет імені Івана Франка,
79008, Львів, просп. Свободи, 18
[1]e-mail: zoriana.artym-drohomyretska@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-2452-5878
[2]e-mail: volodymyrr.vovk@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0003-0055-8496
[3]e-mail: myroslav.datsko@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-5181-4632

Анотація. *Метою статті є оцінювання ризиків бізнес-діяльності підприємств України в умовах воєнного стану та визначення основних напрямів підвищення стійкості бізнес-процесів в умовах економічної нестабільності. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові методи аналізу і синтезу, системний підхід, методи економіко-математичного моделювання, статистичного аналізу, а також методи оцінювання ризиків. У статті проаналізовано вплив воєнних чинників на функціонування підприємств України, зокрема порушення логістичних ланцюгів, зростання виробничих витрат, скорочення попиту, кадрові втрати та посилення фінансової нестабільності. Встановлено, що найбільший вплив на результати діяльності підприємств мають безпекові, фінансові та операційні ризики, які суттєво змінюють структуру бізнес-процесів і потребують адаптації моделей управління. На основі проведеного аналізу обґрунтовано доцільність використання економіко-математичних підходів для оцінювання рівня ризиків і прогнозування розвитку підприємств. Практичне значення результатів полягає у можливості використання запропонованих підходів для формування стратегій адаптації та забезпечення стабільності бізнес-діяльності в умовах воєнного часу.*

Ключові слова: *економіка, економіко-математичне моделювання, бізнес-діяльність, бізнес-процеси, ризики, воєнний стан, підприємства України, економічна нестабільність, управління ризиками, розвиток підприємств.*

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної війни та тривалої економічної нестабільності функціонування підприємств України супроводжується значним зростанням рівня невизначеності та ризиків бізнес-діяльності. Воєнні дії, руйнування виробничої та транспортної інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, скорочення внутрішнього попиту, інфляційний тиск, кадрові втрати та нестабільність фінансової системи суттєво ускладнюють процеси управління підприємствами та прийняття ефективних управлінських рішень. У сучасних умовах бізнес-середовище України характеризується високим рівнем турбулентності, що змушує підприємства адаптовувати власні бізнес-процеси, змінювати моделі управління та шукати нові механізми забезпечення економічної стійкості.

© Артим-Дрогомирецька Зоряна, Вовк Володимир, Дацко Мирослав, 2026. Ця стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0), CC BY-NC.

Додатковими чинниками ризику є посилення регуляторних вимог, кіберзагроз, залежності від міжнародної фінансової підтримки, а також необхідність релокації виробничих потужностей і трансформації систем постачання. За таких умов особливого значення набуває своєчасне виявлення, оцінювання та прогнозування ризиків, що впливають на результати діяльності підприємств, їх конкурентоспроможність і здатність до подальшого розвитку.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених питанням ризик-менеджменту та безпеки бізнесу, сучасні умови воєнного стану формують нові виклики для підприємств України, що потребують адаптації існуючих підходів до оцінювання ризиків. Особливої актуальності набуває застосування економіко-математичних методів аналізу та моделювання, які дозволяють комплексно оцінювати вплив зовнішніх і внутрішніх загроз на бізнес-діяльність підприємств та формувати ефективні стратегії управління ризиками в умовах воєнного часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання оцінювання ризиків бізнес-діяльності підприємств посідає важливе місце у сучасних економічних дослідженнях, оскільки функціонування підприємств дедалі більше залежить від здатності адаптуватися до нестабільного зовнішнього середовища, глобальних кризових явищ та зростання невизначеності. Класичні підходи до ризик-менеджменту сформувалися у працях Ф. Найт, П. Друкер, Г. Марковіц, де ризик розглядався як невід'ємний елемент підприємницької діяльності та економічного вибору. Подальший розвиток теорії управління ризиками сприяв формуванню комплексних підходів до ідентифікації, оцінювання та мінімізації загроз для бізнесу.

Сучасні дослідження значну увагу приділяють впливу кризових процесів на функціонування підприємств. У роботах українських науковців Вітлінського В.В., Махмудова Х.З., Михайлової О.С., Писаренко С.В., Прийми С.С., Негрей М.В. ризики підприємницької діяльності розглядаються як ключовий чинник забезпечення стійкості підприємств у мінливому бізнес-середовищі. Автори акцентують увагу на необхідності системного підходу до оцінювання ризиків, врахування економічних коливань, технологічних змін, логістичних порушень та кіберзагроз, що впливають на діяльність сучасного бізнесу [1,2].

Проблеми функціонування підприємництва в умовах воєнного стану досліджуються у працях Саблука Р. П. та Денисенка А. А., які аналізують основні виклики для українських підприємств, зокрема руйнування інфраструктури, зниження попиту, кадрові втрати, логістичні труднощі та фінансову нестабільність [3]. Автори підкреслюють, що воєнні дії суттєво змінюють умови ведення бізнесу та потребують адаптації механізмів управління підприємствами.

Важливий напрям сучасних досліджень пов'язаний із проблемами бізнес-безпеки та оцінювання безпекових ризиків. У дослідженні «Оцінка безпеки ведення бізнесу в Україні», проаналізовано тенденції зміни загроз для українського бізнесу, серед яких корпоративні конфлікти, шахрайство, фінансові ризики, кіберзагрози та кризові ситуації, пов'язані з діяльністю правоохоронних органів [4]. Дослідження демонструє посилення ролі систем безпеки та ризик-менеджменту в управлінні сучасними підприємствами.

ISSN 2078-6115. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2026. Випуск 70

Проблематику сучасних ризиків бізнесу в умовах воєнної економіки розглядають Семенча І. Є. та Гринько Т. В., які пропонують класифікацію макроекономічних, фінансових, операційних, соціальних і кіберризиків та обґрунтовують необхідність формування комбінованих стратегій управління ризиками [5]. Науковці зазначають, що український бізнес у 2022–2025 рр. функціонує в умовах підвищеної турбулентності, що вимагає використання нових управлінських підходів та економіко-математичних методів аналізу.

Окремий напрям досліджень стосується трансформації систем комплаєнсу та безпеки бізнесу в умовах посилення регуляторних і фінансових ризиків. У публікації Свистули Д. наголошується, що сучасний комплаєнс перестає бути формальним елементом управління і стає важливою складовою системи бізнес-безпеки, особливо в контексті фінансового моніторингу, міжнародного партнерства та контролю ризикових операцій [6].

У сучасних умовах значного поширення набувають дослідження, присвячені застосуванню економіко-математичних методів для оцінювання ризиків та підтримки управлінських рішень. У роботах, присвячених моделюванню економічної привабливості регіонів України, розглядаються методи багатокритеріального оцінювання, економетричного аналізу, кластеризації та математичного програмування для врахування воєнних та економічних ризиків у процесі прийняття рішень. Використання таких підходів дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень і забезпечити адаптацію бізнесу до кризових умов.

Таким чином, сучасні наукові дослідження підтверджують, що в умовах воєнного стану ризики бізнес-діяльності підприємств України мають комплексний характер і охоплюють фінансові, операційні, логістичні, кадрові, регуляторні та безпекові аспекти. Водночас подальшого розвитку потребують підходи до комплексного оцінювання ризиків із використанням економіко-математичних методів, що дозволяють враховувати високий рівень невизначеності зовнішнього середовища та забезпечувати формування ефективних стратегій управління ризиками підприємств.

Постановка завдання. Метою статті є оцінювання ризиків бізнес-діяльності підприємств України в умовах воєнного стану, визначення основних чинників впливу на функціонування бізнесу та обґрунтування доцільності використання економіко-математичних методів для аналізу й прогнозування рівня ризиків. Для досягнення поставленої мети передбачено здійснити аналіз сучасних умов функціонування підприємств України в умовах воєнної та економічної нестабільності, визначити ключові групи ризиків, що впливають на результати діяльності підприємств, а також дослідити вплив фінансових, логістичних, кадрових, операційних і безпекових чинників на бізнес-процеси. Крім того, передбачено застосування методів економіко-математичного аналізу для оцінювання рівня ризиків та формування підходів до підвищення стійкості підприємств у сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження. У дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, що забезпечили досягнення поставленої мети та реалізацію визначених завдань. На першому етапі використано методи аналізу та синтезу для

дослідження сучасних умов функціонування підприємств України в умовах воєнного стану, а також для систематизації основних груп ризиків бізнес-діяльності. Метод порівняння застосовано для оцінювання впливу фінансових, логістичних, кадрових, операційних та безпекових чинників на результати діяльності підприємств.

Для дослідження тенденцій розвитку бізнес-середовища та оцінювання впливу зовнішніх і внутрішніх загроз використано методи статистичного аналізу та узагальнення, що дозволило здійснити обробку аналітичних і статистичних даних щодо функціонування підприємств України в умовах економічної нестабільності. У процесі дослідження застосовано економіко-математичні методи аналізу для оцінювання рівня ризиків та виявлення взаємозв'язків між окремими чинниками ризику й результатами діяльності підприємств.

Застосований методичний підхід поєднує елементи статистичного, системного та економіко-математичного аналізу, що забезпечує комплексне дослідження ризиків бізнес-діяльності підприємств України та підвищує обґрунтованість управлінських рішень щодо забезпечення стійкості бізнесу в умовах воєнного часу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасне бізнес-середовище України формується в умовах тривалого воєнного стану, високого рівня економічної невизначеності та постійної адаптації підприємств до нових викликів. Повномасштабна війна суттєво змінила умови ведення господарської діяльності, вплинувши на виробничі процеси, логістику, структуру попиту, фінансову стійкість підприємств і загальну ділову активність. Незважаючи на значні втрати економіки, український бізнес демонструє здатність до адаптації, трансформації та поступового відновлення.

Однією з ключових тенденцій останніх років стало активне переформатування підприємницького сектору. Значна частина підприємств була змушена здійснити релокацію виробничих потужностей, змінити ринки збуту, переглянути бізнес-моделі та впровадити цифрові інструменти управління. Водночас зберігається високий рівень підприємницької активності. За даними платформи Opendatabot, від початку повномасштабної війни в Україні було зареєстровано понад 760 тис. нових фізичних осіб-підприємців, тоді як кількість активних ФОП перевищує 2,1 млн суб'єктів господарювання [7].

Разом із тим розвиток підприємництва супроводжується значною нестабільністю. У 2025 році спостерігалося суттєве зростання кількості закритих ФОП, що перевищило кількість нових реєстрацій. За перші місяці 2025 року було зареєстровано близько 82 тис. нових підприємців, тоді як діяльність припинили майже 120 тис. ФОП. Це свідчить про зростання ризиків ведення бізнесу та посилення впливу зовнішніх економічних і воєнних чинників на підприємницьку діяльність.

Особливе значення в структурі української економіки продовжує відігравати малий бізнес. За даними Opendatabot, у 2025 році понад 817 тис. працівників були офіційно працевлаштовані у фізичних осіб-підприємців, а кожен сьомий підприємець створював додаткові робочі місця [7]. Це підтверджує важливу соціально-економічну роль малого бізнесу як джерела зайнятості населення та підтримки економічної активності регіонів.

Середній і великий бізнес функціонують у складніших умовах, пов'язаних із високими капітальними витратами, ризиками руйнування інфраструктури, перебоями

ISSN 2078-6115. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2026. Випуск 70

енергопостачання та логістичними обмеженнями. Значна частина підприємств зазнала скорочення виробництва, втрати ринків збуту та зростання операційних витрат. Водночас результати моніторингу Національного банку України свідчать про поступове відновлення фінансової стійкості окремих секторів економіки. За підсумками 2025 року доходи підприємств зросли приблизно на 10 %, а більшість компаній зберегли операційну рентабельність, що дозволяє підтримувати інвестиційну активність та залучати банківське фінансування [8].

Важливою особливістю сучасного бізнес-середовища є посилення впливу ризиків, пов'язаних із безпековою ситуацією. Воєнні дії призводять до руйнування виробничих потужностей, транспортної інфраструктури та логістичних маршрутів, що безпосередньо впливає на ефективність функціонування підприємств. Додатковими факторами ризику залишаються інфляційний тиск, нестабільність валютного ринку, кадровий дефіцит, кіберзагрози та зростання витрат на забезпечення безпеки бізнесу. Значна частина підприємств змушена формувати нові підходи до управління ризиками та підвищення стійкості бізнес-процесів.

За результатами досліджень бізнес-клімату в Україні, проведених у 2025 році, серед основних проблем підприємства найчастіше відзначають загальну невизначеність розвитку ситуації в країні, нестачу фінансових ресурсів, труднощі з прогнозуванням економічних результатів діяльності та збереженням кадрового потенціалу [9].

Сучасне бізнес-середовище характеризується високим рівнем невизначеності, що зумовлює необхідність системної ідентифікації та класифікації ризиків для забезпечення стабільності функціонування підприємств і мінімізації можливих втрат.

Однією з ключових груп є фінансові ризики, які пов'язані зі зростанням інфляції, нестабільністю валютного курсу, дефіцитом обігових коштів, обмеженим доступом до кредитування та зниженням платоспроможності споживачів. Основними причинами їх виникнення є економічна нестабільність, скорочення обсягів виробництва та підвищення витрат підприємств. Вплив фінансових ризиків проявляється у погіршенні ліквідності, зменшенні прибутковості та інвестиційної активності підприємств. Наслідками можуть бути скорочення обсягів діяльності, затримки виплат, зростання заборгованості або банкрутство підприємств.

Важливе місце займають логістичні ризики, що виникають унаслідок руйнування транспортної інфраструктури, блокування логістичних маршрутів, порушення ланцюгів постачання та ускладнення експортно-імпортних операцій. Такі ризики призводять до зростання витрат на транспортування, затримок поставок сировини та готової продукції, а також до порушення виробничих циклів. Наслідком логістичних ризиків є зниження ефективності бізнес-процесів, скорочення обсягів реалізації продукції та втрата конкурентних позицій підприємств.

Операційні ризики пов'язані з безпосереднім функціонуванням підприємств і включають перебої у виробництві, пошкодження обладнання, енергетичні обмеження, зниження продуктивності праці та порушення внутрішніх бізнес-процесів. Основними причинами їх виникнення є воєнні дії, дефіцит ресурсів, нестабільне енергопостачання та необхідність швидкої адаптації до змін зовнішнього середовища. Вплив операційних

ризиків проявляється у зростанні виробничих витрат, зниженні якості продукції та скороченні обсягів виробництва.

Суттєвий вплив на діяльність підприємств мають кадрові ризики, які пов'язані з мобілізацією працівників, міграцією населення, дефіцитом кваліфікованих кадрів та психологічним навантаженням персоналу. Такі ризики ускладнюють забезпечення стабільного функціонування підприємств, призводять до втрати професійних компетенцій та зниження ефективності управління. Наслідками кадрових ризиків є зростання витрат на пошук і навчання персоналу, погіршення якості управлінських рішень та зниження продуктивності праці.

Регуляторні ризики виникають унаслідок змін податкового законодавства, посилення державного контролю, обмежень зовнішньоекономічної діяльності та впровадження нових вимог щодо ведення бізнесу в умовах воєнного стану. Причинами їх виникнення є необхідність оперативного реагування держави на кризові явища та забезпечення економічної безпеки країни. Вплив регуляторних ризиків проявляється у збільшенні адміністративного навантаження на бізнес, необхідності адаптації внутрішніх процедур та зростанні витрат на забезпечення відповідності нормативним вимогам.

Окрему групу становлять безпекові ризики, пов'язані з прямими наслідками воєнних дій: руйнуванням виробничих об'єктів, загрозою життю працівників, окупацією територій та фізичними втратами активів підприємств. Ці ризики мають найбільш критичний вплив на діяльність бізнесу, оскільки можуть призвести до повного припинення функціонування підприємств, втрати майна та необхідності релокації виробничих потужностей.

У сучасних умовах особливої актуальності набувають кіберризики, що пов'язані зі зростанням кількості кібератак, витоком інформації, порушенням роботи цифрових систем управління та залежністю бізнесу від інформаційних технологій. Причинами їх виникнення є активна цифровізація бізнес-процесів і підвищення рівня кіберзагроз в умовах війни. Наслідками кіберризиків можуть бути фінансові втрати, блокування діяльності підприємств, втрата конфіденційної інформації та репутаційні збитки.

Таким чином, сучасні ризики бізнес-діяльності підприємств України мають взаємопов'язаний характер і суттєво впливають на стабільність функціонування бізнесу. Їх своєчасна ідентифікація, систематизація та оцінювання є необхідною передумовою формування ефективної системи управління ризиками та забезпечення адаптації підприємств до умов воєнного стану.

Для комплексного оцінювання рівня ризиків бізнес-діяльності підприємств в умовах воєнного стану доцільно використовувати інтегральний показник ризику, який дозволяє об'єднати сукупність різнорідних економічних, фінансових та соціальних індикаторів в єдину узагальнюючу характеристику. Такий підхід дає можливість оцінити загальний рівень нестабільності бізнес-середовища та визначити ступінь впливу окремих чинників на функціонування підприємств.

Першим етапом розрахунку є формування системи показників, що характеризують різні групи ризиків бізнес-діяльності. Проаналізувавши доступні дані за 2021–2026 роки було обрано наступні індикатори [10, 11]:

ISSN 2078-6115. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2026. Випуск 70

– ІСЦ (інфляція);
– індекс цін виробників;
– облікова ставка;
– девальвація гривні;
– рівень безробіття;
– індекс промислового виробництва;
– оборот роздрібної торгівлі;
– зовнішньоторговельний баланс;
– індекс ділових очікувань;
– частка збиткових підприємств.

На другому етапі показники поділяються на стимулятори та дестимулятори. Такий поділ необхідний для правильного трактування впливу показників на рівень ризику.

Стимуляторами є показники, зростання яких позитивно впливає на стабільність діяльності підприємств та свідчить про зниження рівня ризиків:

– індекс промислового виробництва;
– оборот роздрібної торгівлі;
– індекс ділових очікувань;
– зовнішньоторговельний баланс.

Дестимуляторами є показники, зростання яких негативно впливає на діяльність бізнесу та підвищує рівень ризику:

– ІСЦ (інфляція);
– облікова ставка;
– індекс цін виробників;
– частка збиткових підприємств;
– девальвація гривні;
– рівень безробіття.

Оскільки всі показники мають різні одиниці вимірювання, на третьому етапі здійснюється їх нормалізація. Нормалізація дозволяє привести всі показники до єдиної шкали в межах від 0 до 1 та забезпечити можливість їх порівняння [12].

Для стимуляторів:

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - x_{min}}{x_{max} - x_{min}} \quad (1)$$

z_{ij} – нормалізоване значення і-го показника у j-му періоді; x_{ij} – фактичне значення показника; x_{min} – мінімальне значення показника за досліджуваний період; x_{max} – максимальне значення показника за досліджуваний період.

Для дестимуляторів:

$$z_{ij} = \frac{x_{max} - x_{ij}}{x_{max} - x_{min}} \quad (2)$$

Після нормалізації всі показники набувають співставного вигляду та можуть бути використані для побудови інтегрального показника.

У процесі практичного розрахунку інтегрального індексу було виключено девальвацію гривні, облікову ставку та зовнішньоторговельний баланс для уникнення мультиколінеарності, оскільки вони частково корелюють з іншими показниками.

На четвертому етапі визначаються вагові коефіцієнти показників. Ваговий коефіцієнт показує ступінь впливу кожного індикатора на загальний рівень ризику підприємств.

При розрахунку інтегрального показника ризику бізнес-середовища України було використано систему вагових коефіцієнтів, сформовану на основі експертного підходу. Ваги визначалися з урахуванням ступеня впливу кожного показника на стабільність функціонування підприємств в умовах воєнного стану, економічної нестабільності та трансформації бізнес-процесів, а також враховувалася частота згадування факторів ризику в аналітичних звітах НБУ, Opendatabot, Forbes Ukraine та наукових дослідженнях.

Таблиця 1

Обрані вагові коефіцієнти для розрахунку інтегрального індексу

Показник	Ваговий коефіцієнт
ІСЦ (інфляція)	0,18
Індекс цін виробників	0,15
Індекс промислового виробництва	0,2
Рівень безробіття	0,15
Частка збиткових підприємств	0,12
Індекс ділових очікувань	0,1
Оборот роздрібної торгівлі	0,1

Джерело: сформовано авторами на основі дослідження

Найбільшу вагу (0,2) було надано індексу промислового виробництва, оскільки саме цей показник найбільш повно характеризує загальний рівень економічної активності, стан виробничого сектору та здатність підприємств підтримувати операційну діяльність в умовах кризи. Скорочення промислового виробництва є одним із ключових індикаторів погіршення бізнес-середовища та зростання ризиків для підприємств.

Високі вагові коефіцієнти також були надані рівню інфляції (0,18) та індексу цін виробників (0,15). Це пояснюється тим, що інфляційні процеси та зростання виробничих витрат безпосередньо впливають на фінансову стабільність підприємств, собівартість продукції, рівень рентабельності та купівельну спроможність населення. В умовах воєнного стану саме інфляційний тиск став одним із найбільш суттєвих чинників ризику для бізнесу.

Рівень безробіття отримав вагу 0,15, оскільки він характеризує загальний стан ринку праці, рівень економічної активності населення та кадрову стабільність підприємств. Зростання безробіття негативно впливає як на попит, так і на ефективність функціонування бізнесу.

Частка збиткових підприємств отримала вагу 0,12, оскільки цей показник відображає загальний фінансовий стан підприємницького сектору та рівень економічної стійкості бізнесу.

ISSN 2078-6115. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2026. Випуск 70

Індекс ділових очікувань та оборот роздрібної торгівлі отримали ваги по 0,1. Незважаючи на важливість цих показників для оцінювання бізнес-клімату та споживчої активності, їх вплив на загальний рівень ризику є більш опосередкованим порівняно з макроекономічними та виробничими показниками.

На завершальному етапі було розраховано інтегральний показник ризику.

$$I_{risk} = \sum_{i=1}^{n} w_i z_i \quad (3)$$

де I_{risk} – інтегральний показник ризику; w_i – ваговий коефіцієнт і-го показника; z_i – нормалізоване значення і-го показника.

Інтерпретація результатів:

– 0,00-0,25 – критичний рівень ризику;
– 0,26-0,50 – високий рівень ризику;
– 0,51-0,65 – підвищений рівень ризику;
– 0,66-0,85 – помірний рівень ризику;
– 0,86-1,00 – відносно стабільний рівень ризику.

Результати розрахунку інтегрального показника ризику бізнес-середовища України у 2021–2025 рр. свідчать про суттєвий вплив воєнних та економічних чинників на функціонування підприємств і загальну стабільність бізнес-середовища країни.

Таблиця 2

Розраховані інтегральні індекси рівня ризику

Рік	Інтегральний індекс	Рівень ризику
2021	0,706	Помірний
2022	0,067	Критичний
2023	0,687	Помірний
2024	0,632	Помірний
2025	0,791	Помірний

Джерело: розраховано авторами на основі дослідження

У 2021 році значення інтегрального показника становило 0,706, що відповідає помірному рівню ризику. Такий результат свідчить про відносно стабільне функціонування економіки після кризових наслідків пандемії COVID-19. Для цього періоду були характерними поступове відновлення ділової активності, стабілізація промислового виробництва та позитивна динаміка фінансових результатів підприємств.

Найбільш критичне значення інтегрального показника спостерігалося у 2022 році – 0,067. Це пояснюється початком повномасштабного вторгнення росії в Україну, що спричинило різке зростання економічної невизначеності, порушення логістичних ланцюгів, скорочення промислового виробництва, суттєве зростання інфляції та безробіття, а також значне погіршення фінансових результатів підприємств. Отримане значення інтегрального індексу свідчить про критичний рівень ризику та надзвичайно несприятливі умови функціонування бізнесу.

У 2023 році інтегральний показник зріс до 0,687, що характеризує перехід до помірного рівня ризику. Це свідчить про поступову адаптацію підприємств до умов воєнного стану, відновлення окремих секторів економіки, стабілізацію логістичних процесів та покращення ділових очікувань бізнесу. Позитивний вплив мали також релокація підприємств, державна підтримка бізнесу та активізація міжнародної фінансової допомоги.

У 2024 році значення інтегрального показника дещо знизилося до 0,632, однак залишилося в межах помірного рівня ризику. Це свідчить про збереження значного впливу воєнних ризиків, інфляційного тиску, енергетичних обмежень та нестабільності зовнішнього середовища на діяльність підприємств. Незважаючи на певне відновлення економічної активності, бізнес-середовище продовжувало функціонувати в умовах високої невизначеності.

У 2025 році інтегральний показник досяг значення 0,791, що відповідає помірному рівню ризику. Така динаміка свідчить про поступову стабілізацію макроекономічної ситуації, покращення ділових очікувань, адаптацію підприємств до кризових умов функціонування та часткове відновлення виробничої активності. Зростання інтегрального показника також може свідчити про підвищення ефективності механізмів управління ризиками та поступову трансформацію бізнес-процесів в умовах воєнного часу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати дослідження підтверджують, що найбільш критичний вплив на бізнес-середовище України мали події 2022 року, тоді як упродовж 2023-2025 рр. спостерігаються процеси адаптації та поступового відновлення економічної активності. Побудований інтегральний показник ризику дозволяє комплексно оцінювати рівень нестабільності бізнес-середовища та може бути використаний для моніторингу ризиків, прогнозування тенденцій розвитку підприємництва та обґрунтування управлінських рішень у сфері економічної безпеки підприємств.

Запропонований інтегральний показник може бути використаний органами державного управління, фінансовими установами та підприємствами для моніторингу рівня ризиків бізнес-середовища, оцінювання стійкості економіки та формування адаптивних стратегій управління в умовах воєнного стану

Список використаних джерел

1. Махмудов Х. З., Михайлова О. С., Писаренко С. В. Оцінка ризиків при веденні підприємницької діяльності. *Вісник ПДАУ. Економіка, управління та фінанси*. 2024. № 1. С. 63–69. DOI: https://doi.org/10.32782/pdau.eco.2024.1.10
2. Прийма С.С. Оцінювання ризику неплатоспроможності підприємства в умовах невизначеності//*Матеріали 4-їМіжнародноїнаукової конференції ICS-15 «Інформація, комунікація, суспільство 2015»*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. С. 254–255. Саблук Р. П., Денисенко А. А. Проблеми підприємництва в Україні під час воєнного стану. *Економіка і управління.* 2024. Вип. 4. С. 48–53. DOI: https://doi.org/10.36919/2312-7872.4.2024.48

3. Оцінка безпеки ведення бізнесу в Україні : аналітичний звіт – 2021. Sayenko Kharenko, PwC Ukraine, SK Security. URL: https://sk.ua/wp-content/uploads/2023/09/gs_ocinka-bezpeki-vedennja-biznesu-v-ukraini-2021_consolidated_fin_2102022_pwc.pdf (дата звернення: 23.03.2026)
4. Семенча І. Є., Гринько Т. В. Ризики в діяльності сучасного бізнесу в Україні: підходи до прийняття рішень та побудови стратегій управління. *Економіка. Фінанси. Право.* 2025. № 7. С. 97–101. DOI: https://doi.org/10.37634/efp.2025.7.19
5. Свистула Д. Безпека бізнесу: нові підходи до оцінки ризиків і комплаєнс у 2026 році. Ligazakon.net. URL: https://biz.ligazakon.net/analitycs/241283_bezpeka-bznesu-nov-pdkhodi-do-otsnki-rizikv--komplans-u-2026-rots (дата звернення: 28.03.2026).
6. Інформаційна довідка щодо розвитку підприємницької діяльності в Україні. Opendatabot.ua. URL: https://opendatabot.ua/analytics (дата звернення: 01.04.2026).
7. Звіт про фінансову стабільність, грудень 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/prezentatsiya-do-zvitu-pro-finansovu-stabilnist-gruden-2025-roku (дата звернення: 28.03.2026).
8. Індекс бізнес-клімату зріс у всіх регіонах України: найкращі показники – на Заході. Опитування EBA. Forbes.ua. URL: https://forbes.ua/news/indeks-biznes-klimatu-zris-u-vsikh-regionakh-ukraini-naykrashchi-pokazniki-na-zakhodi-opituvannya-eba-07112025-33926 (дата звернення: 03.04.2026).
9. Ставки, індекси, тарифи в Україні. Minfin. URL: https://index.minfin.com.ua/ua/ (дата звернення: 03.04.2026).
10. Банк даних Держстат.URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer (дата звернення: 03.04.2026).
11. Артим-Дрогомирецька З. Б., Негрей М. В. Економічний ризик : навч.-метод. посібник із грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Львів : Магнолія-2006, 2013. 320 с.

References

1. Makhmudov Kh.Z., Mykhailova O.S., Pysarenko S.V. Assessment of Risks in Conducting Entrepreneurial Activity // Bul*letin of PDAU. Economics, Management and Finance.* 2024. No. 1. P. 63–69. DOI: https://doi.org/10.32782/pdau.eco.2024.1.10
2. Pryima S.S. Assessment of Enterprise Insolvency Risk under Conditions of Uncertainty. *Proceedings of the 4th International Scientific Conference ICS-15 "Information, Communication, Society 2015"*. Lviv: Lviv Polytechnic Publishing House, 2015. P. 254–255. Sabluk R. P., Denysenko A. A. Problems of Entrepreneurship in Ukraine under Martial Law. *Economics and Management*. 2024. Issue 4. P. 48–53. DOI: https://doi.org/10.36919/2312-7872.4.2024.48. Assessment of Business Security in Ukraine: Analytical Report – 2021. Sayenko Kharenko, PwC Ukraine, SK Security. URL: https://sk.ua/wp-content/uploads/2023/09/gs_ocinka-bezpeki-vedennja-biznesu-v-ukraini-2021_consolidated_fin_2102022_pwc.pdf (accessed: 23.03.2026).
3. Semencha I.Ye., Hrynko T.V. Risks in the Activities of Modern Business in Ukraine: Approaches to Decision-Making and Management Strategy Development // *Economics. Finance. Law*. 2025. No. 7. P. 97–101. DOI: https://doi.org/10.37634/efp.2025.7.19
4. Svystula D. Business Security: New Approaches to Risk Assessment and Compliance in 2026. Ligazakon.net. URL: https://biz.ligazakon.net/analitycs/241283_bezpeka-bznesu-nov-pdkhodi-do-otsnki-rizikv--komplans-u-2026-rots (accessed: 28.03.2026).
5. Information Reference on the Development of Entrepreneurial Activity in Ukraine. Opendatabot.ua.URL: https://opendatabot.ua/analytics (accessed: 01.04.2026).

6. Financial Stability Report, December 2025.URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/prezentatsiya-do-zvitu-pro-finansovu-stabilnist-gruden-2025-roku (accessed: 28.03.2026).
7. Business Climate Index Increased in All Regions of Ukraine: The Best Indicators Are in the West. EBA Survey. Forbes.ua. URL: https://forbes.ua/news/indeks-biznes-klimatu-zris-u-vsikh-regionakh-ukraini-naykrashchi-pokazniki-na-zakhodi-opituvannya-eba-07112025-33926 (accessed: 03.04.2026).
8. Rates, Indices and Tariffs in Ukraine. Minfin.URL: https://index.minfin.com.ua/ua/ (accessed: 03.04.2026).
9. State Statistics Service Database.URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer (accessed: 03.04.2026).
10. Artym-Drohomyretska Z.B., Nehrei M.V. Economic Risk: Educational and Methodological Manual Approved by the Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine. Lviv: Mahnoliia-2006, 2013. 320 p.

ASSESSMENT OF BUSINESS ACTIVITY RISKS OF UKRAINIAN ENTERPRISES UNDER MARTIAL LAW CONDITIONS

Zoriana Artym-Drohomyretska[1], Volodymyr Vovk[2], Myroslav Datsko[3]

[1,2,3]Ivan Franko National University of Lviv,
18 Svobody Ave, Lviv, 79008
[1]e-mail: zoriana.artym-drohomyretska@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-2452-5878
[2]e-mail: volodymyrr.vovk@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0003-0055-8496
[3]e-mail: myroslav.datsko@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-5181-4632

Abstract. The purpose of the article is to assess the risks of business activity of Ukrainian enterprises under martial law conditions and to determine the main directions for increasing the resilience of business processes in conditions of economic instability.

The methodological basis of the study includes general scientific methods of analysis and synthesis, a systemic approach, methods of economic and mathematical modeling, statistical analysis, as well as risk assessment methods.

The paper analyzes the impact of wartime factors on the functioning of Ukrainian enterprises, including disruptions in logistics chains, rising production costs, declining demand, labor losses, and increasing financial instability. It has been determined that security, financial, and operational risks have the greatest impact on enterprise performance, significantly transforming the structure of business processes and requiring the adaptation of management models. Based on the conducted analysis, the expediency of applying economic and mathematical approaches for assessing risk levels and forecasting enterprise development has been substantiated.

The practical significance of the results lies in the possibility of using the proposed approaches to develop adaptation strategies and ensure the stability of business activity during wartime.

Keywords: economy, economic-mathematical modeling, business activity, business processes, risks, martial law, Ukrainian enterprises, economic instability, risk management, enterprise development.

Стаття: надійшла до редакції 25.04.2026
прийнята до друку 25.06.2026
опублікована (оприлюднена) 30.06.2026